

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 356. Num & quando usurarium sit, si creditor fructus ex re oppignorata pro mutuo recipiat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

de ea aliunde, quàm ex pretii excessu vel defectu constiterit, v. g. per scripturam vel confessionem ipsius venditoris vel emptoris. Fagn. in *cu. c. in civitate. n. 7.* & DD, alii.

Quaest. 352. Emere Chirographum, seu debitum alienum infra valorem, quem debitum secundum se habet, an & quando sit usurarium?

REsp. Debiti etsi liquidi & minimè litigiosi, cuius tamen solutio est ambigua ob debitoris inopiam, vel ob sumptus, aut ob labores & pericula pro ea obtinenda ab emptore, non est usuraria, aut aliter iniqua emptio, unì etiam, quando ex emptione, & praesenti numeratione pecuniae emergit damnum, vel cesset lucrum, neque usuraria, neque injusta est, est tamen usuraria, (intellige minùs propriè talis juxta dicta, quia non superadditur mutuo) vel saltem injusta, si absentibus dictis titulis fiat dando, v. g. pro debito 100. florenorum 90. sic etiam usurarium est, si debitor v. g. est Princeps, à quo debitum sine magnis laboribus & sumptibus obtinere nequit creditor, emptor autem debiti, quia est praefectus aërii illius, cuius officium sit debitoribus Principis ex ejus aërio solvere, facilè & sine sumptibus illud potest obtinere. Salas de *usuris. du. 27. n. 8.* Less. *L. 2. c. 21. n. 78.* quitamen *n. 76.* cum Mol. *d. 361. n. 10.* contrarium esse dicit, si emptor non est talis officialis, sed alius, qui tamen ob singularem industriam, merita & gratiam apud Principem debitum facilè obtinere potest; quia istiusmodi debitum spectatà communi aestimatione, seculàque gratià & favore Principis, industriàque emptoris, minus valet.

Quaest. 353. Quid & quotuplex sit cambium, & num contineat usuram aut injustitiam?

1. REsp. Ad primum: Est negotiatio, quã pecunia commutatur cum moderato lucro, quod sit dupliciter, nimirum dum mercatori seu campiori pecunia unius formæ & materiæ, v. g. minutæ monetæ argenteæ pro aureis nummis numeratur, diciturque cambium reale, vel etiam minutum; quia frequentius minoris formæ nummi pro majoribus permutantur. Item manuale, quia in eo numeratio pecuniae à manu ad manum, & ferè eodem tempore ac loco fieri consuevit, vel dum campiori numeratur pecunia in uno loco, v. g. Coloniae, ut in alio, v. g. Viennæ reddatur ejus negotiorum gestori, uti ulu receptum propter itinerantes, ne hi magno incommodo & periculo pecunias secum deferre cogantur, ut cum Covar. de *collat. vel nummis. c. 7. n. 4.* & Mol. de *just. rr. 2. d. 398. à n. 4. h. t. n. 58.*

2. Resp. Ad secundum: Neutra harum negotiationum cambialium ontinet usuram, aliãve injustitiam, cum ordinariè non desint justì tituli ex permutatione tali ultra pecuniam permutatam aliquid exigendi, qualis respectu campiorum publicã autoritate constitutorum est ipsum officium campioris, & obligatio comparandi, & paratam semper, aut saepe habendi diversissimæ fortis pecuniam, respectu verò aliorum talem negotiationem exercentium privato & proprio nomine, est lucrum cessans, vel damnum emergens, & aurea vel argentea moneta expensa. Item commoditas negotiationis & deportationis, quam una pecunia prae alia habet. Item, quòd pecunia hujus monetæ alibi pluris va-

leat, & quavis merces ea facilè comparentur. Item impensæ & pericula subeunda ex pecuniae ab uno in alium locum trajectione. Item labor in pecunia numeranda, scribendis litteris, & rationibus conficiendis. Item sumptus faciendi in famulis hujus negotiationis peritos. Ac denique aestimatio pecuniae prae alia ob ejus raritatem, antiquitatem, & materia puritatem; ita Wiestn. *l. c. ex Nav. in man. c. 17. à n. 282.* Mol. *d. 399. n. 1.* Lessio *l. c. c. 23. a. n. 7.* Laym. *l. c. c. 19. n. 3. § 6.*

Quaest. 354. Olla fortunæ, ut in Germania vocatur, quid sit, & num usurarium quid alteriusve injustitiæ contineat?

1. REsp. Ad primum: Usus hujus ollæ est, ut quot quis domino illius, seu exponenti illam numerat v. g. denarios, tot ex ea schedas tollere possit, & quod in eis scriptum, sibi habere forte omnino incertiã, cum, quando, qui schedam unicam pro unico denario extrahit, scyphum argenteum, aliãve mercem pretiosam in ea descriptam recipiat, & è contra pro centum denariis schedas extrahat, in quarum nulla quid descriptum inveniat, adeoque nihil præter risum & ludibrium referat.

2. Resp. Ad secundum: Talis quasi ludus, ceteri si propter intentionem lucri ultra sortem capiendi usurarius, & propter inaequalitatem inter pecuniam collatam, & rem fortè extractam illicitus & injustus videri possit, talis tamen non est, sed potius emptio, quã non ipse scyphus, aliãve res extracta, sed ejus consequendæ spes cum pari, aut etiam certiore jacturæ periculo conjuncta, ideoque non nisi denario aestimata emittitur, & consequenter non plus iniquitatis, quàm alterius lucrosæ spei, v. g. jactus reus, seu capturæ piscium emptio pro exiguo in le continet, & quia huic pretio quandoque major, quandoque minor captura responderet, tam ipsum, quam eo mediante facta emptio justa censetur. Canif. *rr. de usuris. c. 4. num. 8. § 9.* Pirh. *h. t. n. 50.* Wiestn. *n. 59.*

Quaest. 355. Contractus antichristicos, num usurarius & illicitus?

REsp. Videndum me de hoc *L. 3. q. 456.*

Quaest. 356. Num & quando usurarium sit, si creditor fructus ex re oppignorata pro mutuo recipiat?

REsp. Usurarium esse, si creditor fructus hos perceptos & consumptos non computeat in partem fortis sibi debitæ, ad eandem extenuandam, vel extinguendam detractis factis à creditore in eos expensis, & extantes adhuc restituat unã cum pignore soluto debito vel mutuo, ut constat ex *c. perveni. h. t.* ubi id Papa decernit de creditore Clerico, & *c. quoniam. h. t.* ubi idem statuit de creditore Laico, compellendo aliàs eodem per censuras ecclesiasticas ad dictam deputationem vel restitutionem, estque ratio commissæ aliàs in hoc usura, quòd, sicut omne incommodum fortuitò accedens in re oppignorata ad debitorem, tanquam ejus dominum, & non ad creditorem, sic etiam omne commodum ex ea proveniens ad eundem pertinet, *L. si inter. §. quicquid. ff. de pignoribus.* adeoque fructus hi ei dari debent, vel in sortem computari, nisi sit alius titulus accipiendi ultra sortem, v. g. lucri cessantis, aut damni emergentis ex credito vel mutuo: item, quòd usura sit, quidquid ultra sortem

sortem lucratur creditor seu mutuator, fructus autem pignoris sint supra sortem crediti, vel mutuati, nisi in diminutionem illius computentur. *c. 1. & 2. h. t.* Sic itaque creditor, dum ei oppignorata est res immobilis, v. g. prædium, potest ea uti, v. g. elocare, illud locagium tamen inde præceptum, tanquam fructum illius reservando debitori, aut in sortem debiti computando. Item fructus rei immobilis oppignoratae sibi potest percipere, percipitque etiam ex re aliena (qualis est pignus respectu creditoris consumere vel distrahere, ita tamen, ut in sortem debiti principalis sint computandi, & si illius quantitatem adæquent, illud omnino extinguant. Compensantur autem hi fructus consumpti vel venditi cum sorte non per se, sed ratione æstimationis sui, existantes verò non computantur in sortem, sed jure pignoris manent apud creditorem non nisi soluto debito una cum pignore restituendi debitori, ut Abb. in *c. 1. h. t. n. 3.* & ibidem ejus glossator Alex. de Nevo. *Lit. D. Canis. l. c. n. 6.* Pirh. *h. t. num. 86. vers. notand. tertio.* Porro nomine expensarum factarum in questionem, collectionem, conservationem fructuum, quibus detractis, horum restititio, aut in sortem computatio fieri debent, ne creditor aliàs locupletior fiat cum jactura debitoris, contra *L. nam hoc. ff. de conduct. indeb.* & naturalem æquitatem non tantum veniunt expensæ necessariae, quibus non factis res erat peritura, vel deterior futura, sed etiam utiles, quibus res melior efficitur, non tamen voluptuariæ & superflua, potestque creditor retinere tam diu pignus, donec expensas detrahat, aut eas illi soluta, quia non nisi, quod iis detractis superest, sit fructus. *L. si à domino. §. fin. ff. de hered. per. Gl. in c. 1. h. t. v. deductis expensis.* Tholos. *L. 2. de usur. c. 9. à n. 9.* Pirh. *h. t. n. 88. vers. notand. quinto.* præterque has est etiam computandus labor ipsius creditoris impensus in dictos fructus. Denique notandum hic, nomine fructuum computandorum in sortem non tantum venire fructus perceptos ex pignore, sed & eos, qui ex illo percipi potuerunt, & percepti non sunt, de his enim etiam tenetur debitori creditor tanquam de perceptis. *L. 2. C. de pact. pign. c. gravis. de rest. spol. Abb. in c. 1. h. t. n. 5. Alex. l. c. Lit. G. Pirh. n. 88.* Quod tamen distinguendum, ait Alex. ut procedat, quando creditori satisfactum per solutionem debiti, vel illius adæquationem per fructus ex pignore perceptos, non verò procedat, quando creditori non est satisfactum, ita, ut tunc debitori tantum teneatur de fructibus perceptis, non de percipiendis, nisi tamen hi per dolum, vel latam culpam non fuerint percepti, modò oppignoratio facta fuerit gratià debitoris principalis tantum, secus, si facta gratià debitoris & creditoris. Pirh. *cit. n. 88.* vide me de his. *L. 3. q. 171.*

Quæst. 357. In quibus casibus non teneatur creditor fructus perceptos ex pignore computare in sortem ad vitandam usuram, aut aliam injustitiam?

R Esp. In sequentibus primò: Si v. g. Laicus aliquis injustè detinens prædium, quod spectabat ad beneficium Clerici, dein illud in pignus pro mutuo sibi dato à Clerico eidem obliget, potest citra usuram seu injustitiam percipere ex illo fructus, eoque retinere, absque eo, quod teneatur illos computare in sortem, seu summam capitalem à se mutuo datam, vel credito venditam isti creditori Laico, quia recipit, quod suum est, & per viam

oculæ compensationis redimit, quod legitime ad se spectabat, & quod fortè alià viâ recuperare non poterat, nempe prædium in beneficium; sumitur ex *c. 1. h. t.* ubi dicitur: *nisi fontè* (subintellige pignus) *beneficium fuerit, quod redimendum ei hoc modo de manu Laici videatur.* Gl. *ibid. v. beneficium.* idem dicens de Laico habente in pignus rem suam ab iniquo possessore detentam. Clericus tamen habens in pignus mutui vel debiti rem spectantem ad Ecclesiam sibi non assignatam in beneficium, perceptos ex ea fructus non computando in sortem, committeret usuram, vel aliam iniquitatem.

2. Secundò: Si creditori in pignus detur res, in qua is habet dominium directum, & debitor utile, v. g. à Vasallo feudum, fructus ex hoc pignore perceptos creditor non potest computare in sortem. *c. 1. de feudis. c. conquestus. h. t.* Idem communiter extendunt DD. ad rem emphyteuticam datam in pignus ab emphyteuta domino proprietatis, qui perceptos ex ea fructus non tenetur in diminutionem sortis computare, fundaturque licita hæc perceptio & retentio fructuum ex pignore tali, absque eo, quod in sortem computari debeant, in ipsa natura horum contractuum, feudalis & emphyteutici in primariorum institutione, ut in certis casibus jure expressis dominium utile redeat ad dominum directum, inter quos est ille casus, ut, si res feudalis vel emphyteutica à vasallo vel emphyteuta detur domino directo in pignus debiti, dominium utile consolidetur, seu jungatur cum dominio directo pro eo tempore, quo pignus soluto debito non redimitur, ac proinde interea potest dominus directus fructus ex re feudali sibi in pignus data non diminutâ quantitate debiti, seu sortis percipere, ne res etiam quod ad dominium utile existens, apud dominum directum alteri fructificet quasi aliena; ita Pirh. *h. t. num. 90.* citatis Molin. *rr. 2. de just. d. 323. §. ult. Less. cit. c. 20. du. 16. n. 139.* de Lugo *cit. d. 25. §. 8. n. 146.* Porro, ut dominus directus percipere possit dictos fructus ex feudo vel emphyteusi sibi pignori datis, requiritur primò: ut interea non exigat à vasallo vel emphyteuta debitum aliàs obsequium, seu servitium & pensionem debitam, *c. 2. de feudis.* & si ea recipiat sine protestatione de non amittendo jure, ad fructus, tenetur eos computare in sortem; quia censetur huic juri tacitè renunciare. Abb. in *cit. c. 1. de feudis in fine.* sed & si vasallus velit debitum obsequium præstare, potest tamen dominus directus illud non admittere, sed recipere fructus ex re feudali pignori data, etiam si excedant debitum obsequium, & pensionem non computando illos sortem, Arg. *cit. c. 1. de feudis.* modò interim vasallus remaneat liber à solito servitio præstando. Gl. *fin. ibid.* Pirh. *n. 91.* Secundò requiritur, ut non percipiat dominus directus ex re feudali, seu emphyteutica oppignorata sibi fructus provenientes ex melioramentis factis per industriam vasalli vel emphyteutæ in feudo, sed eos tenetur computare in sortem, vel reddere vasallo, cum non censentur, quod ad illam partem esse ex re feudali. Sylv. *v. feudum. n. 30.* Mol. *cit. n. 323.* Less. *l. c. n. 140.* Lugo *l. c. num. 149.* Pirh. *h. t. n. 92.* Tertio requiritur, ut feudum & emphyteusis data in pignus non sint empta à vasallo pretio, aut data in compensationem præcedentium meritorum, sed gratis concessa, aliàs fructus illius in sortem computandi. Sylv. Mol. Less. *ll. cit.* Lugo *n. 150.* Pirh. *num. 93.* De cætero, quod dominus directus eo tempore, quo feudum titulo pignoris possidet, habeat dominium directum & utile in eo,